

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาหรือสารเสพติดนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นแม้ว่ารัฐบาลจะมีกฎหมายควบคุมและปราบปรามยาเสพติดรวมถึงการรณรงค์ทางสื่อสารมวลชนและเหล่าดารา นักร้อง เข้าร่วมโครงการป้องกันภัยจากยาเสพติดรวมทั้งสถานประกอบการ โรงเรียน ดังจะเห็นได้จากข่าวสารจากสื่อมวลชนเกี่ยวกับคดียาเสพติดทั้งด้านผู้ขายและผู้เสพปรากฏให้เห็นกันอยู่ทุกวัน ซึ่งแสดงว่าปัญหาของยาเสพติดยังเป็นปัญหาสำคัญที่บุคคลในสังคมต้องรีบเร่งแก้ไขอย่างจริงจัง แต่เนื่องจากสังคมของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้มนุษย์มีค่านิยมทางวัตถุมากกว่าการพัฒนาด้านจิตใจ บุคคลในสังคมจำเป็นต้องมีการแข่งขันกันในการทำงานเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมปัจจุบัน การดำรงชีวิตประจำวันอยู่ด้วยความเร่งรีบ ไม่มีเวลาที่จะดูแลบุคคลในครอบครัว ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวและยังส่งผลให้คนในครอบครัวที่เป็นเด็กวัยรุ่น มีความคิด ความรู้สึก และรับรู้ในทางที่ผิดจนกลายเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ซึ่ง อัมพร โอตระกูล (2540, หน้า 115) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นรับเอาความเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้เร็วกว่าผู้ใหญ่จึงทำให้เกิดความแตกต่างทางความคิดและรสนิยมระหว่างวัยรุ่นกับผู้ใหญ่หรือระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่น เกิดปัญหาวัยรุ่นไม่เชื่อฟังพ่อแม่แต่จะเชื่อเพื่อน ปัญหาการปรับตัวของวัยรุ่นต้องการความเข้าใจเป็นอย่างมาก หากเด็กเหล่านี้ได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และหากไม่ได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องหรือไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ ก็จะเกิดปัญหากับตนเองแล้วหันไปพึ่งยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้ใดเข้าไปแล้วยากต่อการแก้ไข ต้องสูญเสียทั้งเวลาและอนาคต นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

จากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเกี่ยวกับผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการรักษาในช่วง ม.ค.-มิ.ย.43 พบว่ามีเยาวชนที่เริ่มใช้ยาเสพติดครั้งแรกมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งได้แก่เยาวชนอายุ 15 -19 ปี มีจำนวนถึง 10,269 คน คิดเป็นร้อยละ 51.4 และข้อมูลในอดีตแสดงจำนวนคดียาเสพติดที่จับกุมได้ทั่วประเทศตั้งแต่ปี 2530 เป็นต้นมาพบว่ามีจำนวนคดียาเสพติดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และในปี 2541 มีจำนวนถึง 187,079 คน แสดงให้เห็นว่าการใช้ยาเสพติดกำลังแพร่ระบาดไปในกลุ่มวัยรุ่นมากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 13 ธันวาคม 2543) วัยรุ่นเป็นวัยที่คนองจนขาดความยั้งคิดและอยากทดลองโดยเลียนแบบ

อย่างกัน ประกอบกับสภาพครอบครัวขาดความรักความอบอุ่น มีเพื่อนใกล้ชิดมีพฤติกรรมเสพติด
 รวมทั้งเด็กวัยรุ่นเองมีบุคลิกภาพชอบทำร้าย มุทะลุคุณัน ส่งผลให้วัยรุ่นทั้งหลายต้องตกเป็นทาส
 ยาเสพติดไปในที่สุด ดังเช่น ผลงานวิจัยของ คุชฎิ โยเหลา และคณะ (2540) พบว่าตัวแปรที่สามารถ
 จำแนกผู้ที่เสพติดสารระเหยและผู้ไม่เสพติดสารระเหยได้ดีที่สุดคือ จำนวนเพื่อนที่ใช้สารเสพติด รอง
 ลงมา ได้แก่ บุคลิกภาพชอบทำร้ายและความภาคภูมิใจในครอบครัวของตนเองและจรัส
 สุวรรณเวลา และคณะ (2523) พบว่า สภาพแวดล้อมที่นำไปสู่การใช้ยาเสพติดได้แก่การได้รับ
 ยาเสพติดจากเพื่อน หรือเพื่อนแนะนำให้รู้จักยาเสพติดและสภาพแวดล้อมที่ผลักดันเยาวชนไปสู่
 ยาเสพติดคือความกดดันที่เกิดจากครอบครัว ปัจจัยด้านครอบครัวและกลุ่มเพื่อนมีความเชื่อมโยง
 ซึ่งกันและกัน ถ้าครอบครัวมีปัญหาที่จะผลักดันให้เด็กและเยาวชนออกจากครอบครัวมาคบเพื่อน
 และถ้าเพื่อนมีปัญหาล้ายกันก็จะชักชวนกันไปมีพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เช่น การทดลอง
 เสพยาหรือสารเสพติด อีกประการหนึ่ง การติดยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพส่วนตัว
 เช่น อยากทดลอง ชอบการทำร้าย มงคล มณฑา (2540, หน้า 119-120) กล่าวว่าปัญหายาเสพติดนั้น
 ถือเป็นปัญหาทางจิตใจของบุคคล ที่ก่อให้เกิดเป็นปัญหาเรื้อรังของสังคม ที่เรียกว่า ปัญหาจิตสังคม
 โดยการใช้ยาเสพติดเกิดจากคนที่มีปัญหาด้าน ความคิด อารมณ์ และบุคลิกภาพที่แสดงออกทาง
 พฤติกรรม และไปใช้ยาเสพติดจนเป็นผลร้ายต่อร่างกายของตนเอง เมื่อศึกษาถึงปัจจัยมีอิทธิพลต่อ
 การใช้ยาเสพติดของเยาวชน พบว่า ปัจจัยภายนอก (สังคมแวดล้อม) อันมีครอบครัวเป็นสื่อและ
 ปัจจัยภายใน (คุณลักษณะในตัวบุคคล) ซึ่งหมายถึง ความคิดเกี่ยวกับตน การรับรู้ความสามารถของ
 ตน และการควบคุมตนเองประกอบกัน มีอิทธิพลต่อการติดยาเสพติดของเยาวชน และงานวิจัยของ
 มาร์เลต และคนอื่น ๆ (คุชฎิ โยเหลา และคนอื่น ๆ, 2540, หน้า 15,60 อ้างอิงจาก Marlatt et al.,
 1988, pp. 231-232) กล่าวว่าบุคคลที่ใช้สารเสพติดมีประวัติของความกดดันสูงและมีความภาคภูมิใจ
 ในตนเองต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับ อนุพงษ์ สุธรรมนิรันดร์และคณะ (2544) พบว่ากลุ่มนักเรียนที่ใช้ยาบ้า
 มีความภาคภูมิใจแห่งตนต่ำกว่ากลุ่มไม่ใช้ยาและมีภาวะซึมเศร้าในกลุ่มใช้ยาบ้าสูงกว่ากลุ่มไม่ใช้ยา
 และงานวิจัยของ วันชัย ธรรมลังการ และคณะ (2541) พบว่า สิ่งที่เป็นจุดเริ่มต้นของการทดลอง
 เสพยาเสพติดคือ สภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ครอบครัวที่บิดามารดาทะเลาะเบาะแว้งกันเป็น
 ประจำ ครอบครัวที่มีปัญหาหย่าร้าง ครอบครัวที่บิดาหรือมารดาหรือทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต
 ครอบครัวที่บิดามารดาไม่มีเวลาดูแลอบรมสั่งสอนลูกอันเนื่องมาจากหน้าที่การงานหรือปัญหา
 เศรษฐกิจรวมถึงครอบครัวที่ลูกรู้สึกว่ามีบิดามารดารักลูกไม่เท่ากัน ทั้งนี้ปัญหาส่วนใหญ่มีสาเหตุจาก
 บิดามากกว่ามารดาและส่วนใหญ่ช่วงเวลาที่เกิดปัญหาครอบครัวจะเป็นช่วงที่ลูกอยู่ในวัยเด็กจนถึง
 วัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการเพื่อน เมื่อไม่มีความสุขในครอบครัวก็จะหาความสุขจากการคบเพื่อนมา
 ชดเชย แต่เนื่องจากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวไม่สมบูรณ์ จึงขาดทักษะหรือ

วิจารณ์ในการเลือกคบเพื่อนและพร้อมที่จะทำตามที่เพื่อนชักชวนโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม ถ้าสถานการณ์เช่นนี้ผนวกเข้ากับลักษณะบุคลิกภาพส่วนบุคคลเช่นการชอบลอง ชอบท้าทาย มีบุคลิกภาพมุทะลุตัน รวมถึงขาดความภาคภูมิใจในครอบครัว เด็กจะมีโอกาสกลายเป็นคนติดยาเสพติดในที่สุด และงานวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2536) ได้ศึกษาลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสถานะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน พบว่าครอบครัวแตกแยกมีผลเสียต่อเด็กหลายด้าน มีสุขภาพจิตด้อย มีความเชื่ออำนาจในคนน้อย มุ่งอนาคตน้อย ก้าวร้าว คบเพื่อนอย่างเหมาะสมน้อย ส่วนในครอบครัวเครียดมีผลเสียต่อจิตใจและพฤติกรรมของเด็ก และในครอบครัวเสี่ยงทั้งหลายนี้ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย และใช้เหตุผลน้อย และมีความสัมพันธ์อันดีกับบิดามารดาและกับพี่น้องน้อย

จากการศึกษาข้างต้น กล่าวได้ว่า สังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน สภาพชุมชน และองค์ประกอบหรือคุณลักษณะภายในตัวบุคคล ที่ประกอบด้วย ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ทศนคติในการดำรงชีวิต ลักษณะบุคลิกภาพ ทั้ง 2 ปัจจัยนี้จะมีผลเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นข้ออธิบายว่า เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น

ดังนั้น แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงอาศัยหลักสำคัญ 2 ประการ คือ มุ่งที่จะพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการใช้ยา โดยการลดปริมาณยาเสพติดในสังคม และมุ่งเน้นไปที่ตัวบุคคล โดยลดความต้องการในการใช้ยาเสพติด ซึ่งการลดปริมาณยาเสพติดในสังคม ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายและต้องอาศัยระยะเวลา เพราะฉะนั้น การดำเนินงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลให้มีภูมิคุ้มกันยาเสพติด สามารถอยู่ท่ามกลางยาเสพติดได้โดยไม่ใช้ยาเสพติดเป็นทางออกเมื่อประสบปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2539, หน้า 5-7) และการสร้างภูมิคุ้มกันให้เยาวชน ก็คือการช่วยให้เยาวชนมีสุขภาพจิตที่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถเผชิญกับปัญหา และหาแนวทางการตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม (พรณพิมล หล่อตระกูล, 2539, หน้า 45) และจากการศึกษาของผจงจิต อินทสุวรรณ และคนอื่น ๆ (2539, บทคัดย่อ) พบว่า มีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่างกลุ่มที่ใช้สารเสพติดกับกลุ่มเปรียบเทียบซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่ได้ใช้สารเสพติด คือ กลุ่มที่ใช้สารเสพติดจะรับรู้เกี่ยวกับตนเองว่า ไม่มีความสามารถหลีกเลี่ยงสารเสพติดได้ เมื่อประสบกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา เช่น ปัญหาทางบ้าน ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน มีความคิดเกี่ยวกับตนเอง (เป็นการสะท้อนจากปฏิกิริยาจากผู้อื่น) ว่าเป็นคนไม่ดี มีปมด้อยในครอบครัว มีอารมณ์น้อยใจและหงอยเหงา และไม่มีการภาคภูมิใจในตนเอง และอุมาพร ตรังคสมบัติ (2540, หน้า

271-272) กล่าวถึงเกราะป้องกันการติดยาของวัยรุ่นว่า เมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่น จะได้รับความกดดันจากกลุ่มเพื่อนและสังคมภายนอก ครอบครัวที่ปฏิบัติหน้าที่ได้ดี จะเป็นเสมือนเกราะอันแข็งแกร่งที่จะปกป้องเด็กจากอิทธิพลทางลบต่าง ๆ และวันทนีย์ จันทรเอี่ยม (2542) กล่าวว่า การดำเนินงานเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมาเป็นการแก้ไขปัญหาแบบแยกส่วนไม่ได้คำนึงถึงโครงสร้างของปัญหาการติดยาเสพติดทั้งหมดที่เชื่อมโยงกับปัญหาอื่น ๆ เช่น การป้องกันกลุ่มคนที่ยังไม่ติด มุ่งเน้นการให้ข่าวสารข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคมคือ ไม่ใช้ยาเสพติด และผลจากการศึกษาของนักจิตวิทยาหลายท่าน ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการติดยาเสพติดก็ได้สรุปตรงกันว่า การที่บุคคลติดยานั้นอาจเป็นเพราะขาดความสามารถในการจัดการกับความเครียด หรือขาดความสามารถในการควบคุมตนเอง จึงจำเป็นต้องฝึกให้เด็กวัยรุ่นมีความสามารถในการจัดการแรงปะทะภายใน เช่น ความอยากรู้อยากลอง ความไม่มั่นคงในอารมณ์ ฯลฯ และแรงปะทะภายนอก เช่น ครอบครัว เพื่อน สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งการหามาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นทางหนึ่งในการช่วยป้องกันในเด็กวัยรุ่นที่มีโอกาสเสี่ยงที่จะเข้าไปติดยาเสพติด

จากการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กในเมือง (นิคยา กัทสิทธิ์คะพันธ์, 2542, หน้า 1-15) ผลการสำรวจ พฤติกรรมเสี่ยง อธิบายด้านพฤติกรรมลองสิ่งเสพติด กรณีการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น พฤติกรรมการดื่มสุรา พฤติกรรมการดื่มเบียร์และไวน์ กรณีการเสพสารเสพติดและสารระเหย เช่น พฤติกรรมการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการเสพกัญชา กาวและทินเนอร์ พฤติกรรมการเสพยาบ้า พบว่า ปัจจัยพื้นฐานคือ ความอยากรู้อยากลองของเด็กเอง ส่วนปัจจัยที่จะดึงดูดเด็กไว้ในวงจรนี้น่าจะขึ้นอยู่กับ วาระ โอกาส เช่นการอยู่รวมกลุ่มผู้ที่มีพฤติกรรมเดียวกัน จะง่ายต่อการชักชวนกันเสพขึ้นอยู่กับสภาวะอารมณ์ เช่น เครียด ทุกข์ เสียใจ เหงา เศร้า เป็นต้น กับปัจจัยสถานการณ์ เช่น ใกล้สอบ การทำงานหนัก หรือการสูญเสีย ฯลฯ ดังจะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลในพฤติกรรมเสี่ยงมาจากสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับด้านจิตใจ อารมณ์ โดยขาดการพิจารณาเหตุผล ดังที่ เกน โคลา และคณะ (อนุพงษ์ สุธรรมนิรันดร์ และคนอื่น ๆ, 2544, หน้า 4, อ้างอิงจาก Giancola & other, 1996, p. 57, pp. 325-359) รายงานว่ากลุ่มวัยรุ่นที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางทางความคิด (cognitive dysfunction) มีความผิดปกติในการควบคุมตนเอง (self-regulation) ขาดการวางแผน การตัดสินใจ และขาดเหตุผล จึงสรุปได้ว่าปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดการใช้สารเสพติดเกิดจากปัจจัยทางด้านชีววิทยา ด้านจิตใจ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออกเนื่องจากมีความสัมพันธ์เหมือนลูกโซ่ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดนั้นมิทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษากับกลุ่มวัยรุ่นในสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ดังที่กองวิเคราะห์วัตถุเสพติด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

(เกศรา สุขทรัพย์สิน, 2544, หน้า 58 อ้างอิงจาก กระทรวงสาธารณสุข, 2539, หน้า 4) ได้สำรวจการใช้ยาบ้าในสถานศึกษาในปี 2538 ด้วยวิธีการเก็บตัวอย่างปัสสาวะนักเรียนนักศึกษาทั่วประเทศในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยพบมากที่สุดในระดับอาชีวศึกษาร้อยละ 2.4 และตามนโยบายและมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดงบประมาณปี 2539 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2539, หน้า 1-2) ที่ได้กำหนดนโยบายการดำเนินงานพัฒนาแนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้มีความพร้อมที่จะรับรู้และมีความเข้าใจทั้งทางด้านร่างกาย และสติปัญญา ต่อสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนและต่อการดำเนินชีวิตของตน จึงมีความพร้อมในการที่จะแก้ไขปัญหาและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นกับตน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดของวัยรุ่น เนื่องจากพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นอิทธิพลที่มาจากความคิด ความรู้สึก การรับรู้ ในสภาวะการณ์ทั้งปัจจัยภายใน และภายนอกของตัวบุคคล ถ้ามีความคิด ความรู้สึก การรับรู้ ที่ผิดพลาด ก่อให้เกิดพฤติกรรมไม่เหมาะสมซึ่งเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด จะส่งผลกระทบต่อตัวเอง ครอบครัวและประเทศชาติ ถ้าสามารถเปลี่ยนความเบี่ยงเบนทางความคิดได้บุคคลก็จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ การให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ มีจุดมุ่งหมายช่วยผู้รับคำปรึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการคิดที่ไร้เหตุผล และความเชื่อที่ผิด ๆ ให้มีวิธีการคิดอย่างถูกต้อง พยายามกำจัดอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่เหมาะสม ให้หันมาเผชิญกับปัญหาที่แท้จริง (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, 2543, หน้า 78) และอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด และจะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาตนเองจนสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม คือการควบคุมตนเองเป็นกระบวนการที่บุคคลใช้วิธีการหนึ่งวิธีการใดหรือหลายวิธีรวมกัน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยที่บุคคลนั้นเป็นผู้กำหนดเป้าหมายกระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย และควบคุมตัวแปรทั้งภายในและภายนอกของบุคคล อันจะมีผลต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นด้วยตนเอง จะเห็นว่า กระบวนการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ กับการควบคุมตนเอง ช่วยให้วัยรุ่นมีความคิด ความรู้สึก การรับรู้ และการกระทำ เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อมที่มากระทบกับตนเองทั้งปัจจัยภายในและภายนอกนั้น ตรงกับสาเหตุของปัญหาที่เด็กวัยรุ่นกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และถ้าสามารถแก้ไขปัญหาลำนี้ได้ก็จะสามารถดำเนินชีวิตต่อไปในสังคมได้อย่างมีคุณภาพพร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์กับการควบคุมตนเองที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดของวัยรุ่น

สมมติฐานของการวิจัย

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง
2. วัยรุ่นที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์กับการควบคุมตนเองและกลุ่มควบคุม มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดระยะหลังการทดลองแตกต่างกัน
3. วัยรุ่นที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์กับการควบคุมตนเองและกลุ่มควบคุม มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดระยะติดตามผลแตกต่างกัน
4. วัยรุ่นที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดในระยะหลังการทดลองแตกต่างกับระยะก่อนการทดลอง
5. วัยรุ่นที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดในระยะติดตามผลแตกต่างกับระยะก่อนการทดลอง
6. วัยรุ่นที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน
7. วัยรุ่นที่ได้รับฝึกการควบคุมตนเอง มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดในระยะหลังการทดลองแตกต่างกับระยะก่อนการทดลอง
8. วัยรุ่นที่ได้รับฝึกการควบคุมตนเอง มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดในระยะติดตามผลแตกต่างกับระยะก่อนการทดลอง
9. วัยรุ่นที่ได้รับฝึกการควบคุมตนเอง มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือวัยรุ่นทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาให้มีพฤติกรรมที่ดีห่างไกลจากการเสพยาเสพติด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์กับการควบคุมตนเองที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดของวัยรุ่น

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นวัยรุ่นที่เป็นนักเรียนที่มีอายุ 15-19 ปี ในปี พ.ศ. 2545 ในสถานศึกษาระดับ ปวช. ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง (ไม่เปิดเผยชื่อ) จังหวัดชลบุรี ที่มีคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดสูงตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป และได้คะแนนแบบวัดทั้ง 3 ส่วน ไม่ต่ำกว่า 121 คะแนน จำนวน 74 คน ซึ่งคะแนนที่เป็นจุดตัดดังกล่าวได้มาจากค่าเฉลี่ยรวมกับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากการทดลองเครื่องมือ

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นวัยรุ่นที่เป็นนักเรียนที่มีอายุ 15-19 ปี ในปี พ.ศ. 2545 ในสถานศึกษาระดับ ปวช. ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง (ไม่เปิดเผยชื่อ) จังหวัดชลบุรี ที่มีคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดสูงตามเกณฑ์ที่กำหนดและสมัครใจเข้ารับการทดลอง จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายได้ตัวอย่าง จำนวน 24 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด โดยแบ่งออกเป็นดังนี้

3.1.1 การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์

3.1.2 การควบคุมตนเอง

3.1.3 วิธีปกติ

3.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้บุคคลเปลี่ยนความคิดที่ไม่มีเหตุผลต่อตนเองหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไปสู่ความคิดที่มีเหตุผลโดยฝึกให้ ผู้รับคำปรึกษาฝึกวิเคราะห์ความคิด อารมณ์และพฤติกรรมตามรูปแบบ เอบีซีดีอี (ABCDE) ของ เอลลิส (Ellis) และฝึกทำแบบฝึกหัดอย่างมีเหตุผลด้วยตนเองร่วมกันในกลุ่ม ในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพและความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นกับผู้รับคำปรึกษา สามารถระบายความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษา

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยอธิบายให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจถึงแนวความคิดที่มีเหตุผลและไม่มีเหตุผล และให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักถึงความคิดที่ส่งผลให้เกิดอารมณ์ไม่เป็นสุขและการกระทำที่ไม่เหมาะสมนั้นเป็นผลมาจากความคิดที่ไม่มีเหตุผล

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาฝึกวิเคราะห์ความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมตามรูปแบบ เอบีซีดีอี (ABCDE) ของเอลลิส (Ellis) และสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหาสาเหตุของปัญหาที่ส่งผลให้เกิดความคิดที่ไม่มีเหตุผลซึ่งก่อให้เกิดอารมณ์ไม่เป็นสุขและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และฝึกโต้แย้งความคิดที่ไม่มีเหตุผลซึ่งจะนำไปสู่อารมณ์ที่เป็นสุขและพฤติกรรมที่เหมาะสม

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาจัดความคิดที่ไม่มีเหตุผล และกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาพัฒนาความคิดที่มีเหตุผลเพื่อให้เกิดความมั่นคงต่อไปในอนาคต

ขั้นที่ 5 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจและทบทวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเอง เช่น ความรู้สึก และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงใหม่

2. การควบคุมตนเอง หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพติดของวัยรุ่น โดยมีวิธีการปรับพฤติกรรมด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ดังที่ ภรณ์ อินทสร (2526, หน้า 36) ได้จำแนกกระบวนการในการควบคุมตนเองไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 นักเรียนกำหนดหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย และ กระบวนการที่จะนำไปสู่พฤติกรรมเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 นักเรียนกำหนดหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดเงื่อนไขการเสริมแรง

ขั้นที่ 3 นักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง

ขั้นที่ 4 นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเอง

ขั้นที่ 5 นักเรียนให้การเสริมแรงตนเอง

3. วิธีปกติ หมายถึง การเรียนการสอนตลอดจนการแนะแนวที่โรงเรียนจัดขึ้นตามปกติ ซึ่งในการวิจัยนี้ หมายถึง วิธีที่กลุ่มควบคุมได้รับ

4. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพติด หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ที่ทำให้มีโอกาสนั้นไปหาสารเสพติดของวัยรุ่น ซึ่งประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่มีต่อสัมพันธภาพในครอบครัว คือ การไม่แสดงลักษณะปฏิกิริยาเชิงสัมพันธ์ต่อกันของวัยรุ่นกับบุคคลในครอบครัวที่จะมีผลให้เสียสารเสพติด เช่น การอยากออกจากบ้านเมื่อบุคคลในครอบครัวมีปัญหาต่อกัน การหลบหลีกไม่ยอมพบปะกับบุคคลในครอบครัว ไม่พูดและไม่ฟังเมื่อบุคคลในครอบครัวแสดงความคิดเห็น

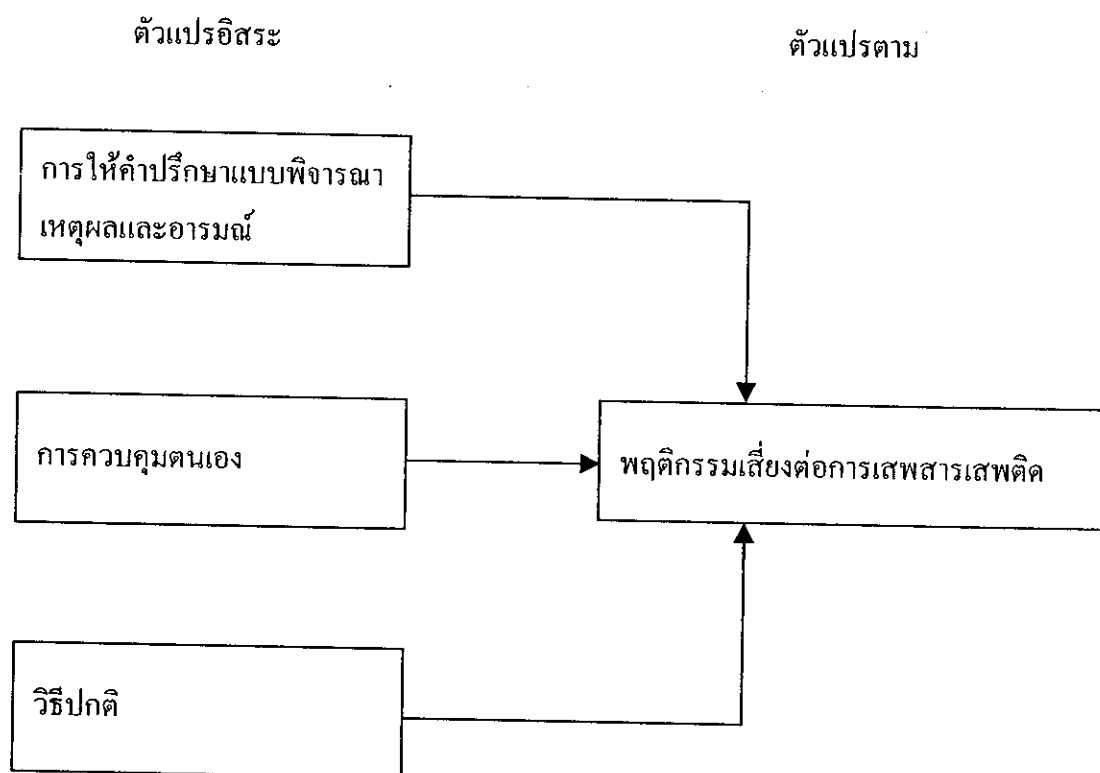
4.2 การแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่มีต่อลักษณะการคบเพื่อน คือ การไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือการคล้อยตามเพื่อนเมื่อถูกชักชวนไปในทางที่ผิด เช่น สูบบุหรี่ เล่นการพนัน หนีเรียน ดื่มเครื่องดื่มมึนเมา เทียวกลางคืน เทียวเตร่ตามสถานเริงรมย์

4.3 การแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่มีต่อตนเองที่จะมีผลให้ใช้สารเสพติด เช่น การอยากลองเสพสารเสพติดชนิดต่าง ๆ หรือสารที่มีฤทธิ์กระตุ้น การอยากรู้ อยากเห็นในสิ่งที่ไม่เหมาะสม ฟังหาผู้อื่นทั้ง ๆ ที่สิ่งนั้นก็สามารถทำได้ด้วยตนเอง

5. วัยรุ่น หมายถึง วัยรุ่น ที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี ในปี พ.ศ. 2545 ในการวิจัยนี้ หมายถึง นักเรียนระดับ ปวช. โรงเรียนแห่งหนึ่ง (ไม่เปิดเผยชื่อ) จังหวัดชลบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย